

datum: 23-05-2023
projectnummer: 2382.1022

opdrachtgever: BJZ
contactpersoon: De heer N. Broekhuis
contactpersoon DTNP: De heer T. Wissink

Effect Lidl en trends op bezoekersstromen supermarkten Haaksbergen

In het kader van de ontwikkeling van het Marktplan in Haaksbergen is behoefte aan inzicht in de gevolgen voor de verkeersbewegingen bij de toevoeging van een supermarkt aan de Markt. Een supermarkt genereert bezoek en daarmee verkeersbewegingen. Dit zijn echter niet één op één extra verkeersbewegingen.

DTNP stelde onlangs het rapport 'Actualiteitscheck Marktplan Haaksbergen' op. Op basis van de analyse van de koopstromen van supermarktbestedingen uit dit rapport kan een vertaalslag worden gemaakt naar aantallen bezoeken, lokaal/bovenlokaal, supermarktlocaties, etc. Daarnaast voert DTNP regelmatig onderzoek uit naar de kenmerken en het gedrag van supermarktbezoekers¹. Op basis van dit onderzoek en het koopstromenonderzoek Oost-Nederland 2019 kunnen aannames worden gedaan over de verwachte modal-split (vervoermiddel) als basis voor verdere verkeerskundige analyses. De analysestappen zijn op pagina 2 en verder uitgewerkt. Hierna volgen eerst de belangrijkste conclusies van de analyse.

Conclusies

- De totale omzet en het aantal supermarktbezoeken binnen heel Haaksbergen nemen naar verwachting niet toe. De lokale binding wordt naar verwachting weliswaar iets vergroot met een moderne Lidl in het centrum, maar doordat gelijktijdig het inwonertal iets terugloopt en online bestedingen momenteel toenemen zal naar verwachting het aantal lokale supermarktbezoeken op eenzelfde niveau blijven, zie tabel 2, p.3: indicatie van 1,99 miljoen naar 1,90 miljoen.
- Het aantal supermarktbezoeken aan Haaksbergen door inwoners van omliggende gemeenten zal naar verwachting eveneens stabiel blijven of iets afnemen, zie tabel 2, p.3: indicatie van 379.000 naar 361.000. In deze omliggende gemeenten zijn al Lidl-vestigingen aanwezig.
- Toevoeging van Lidl in het kernwinkelgebied leidt er naar verwachting toe dat er minder inwoners van Haaksbergen voor deze formule de gemeente uitrijden: indicatie van 246.000 naar 165.000 bezoeken.
- Met toevoeging van Lidl wordt de omzetverdeling over de supermarkten anders. De totale omzet wordt niet groter en door de toenemende concurrentiedruk zal naar verwachting met name de al zwakke positie van Coop Compact marginaliseren en zal ook de Aldi minder bezoekers ontvangen. De andere formules zullen naar verwachting in beperkte mate ook omzet inleveren, zie tabel 5, p.5 en tabel 6, p.6.

---

¹ DTNP (2021), Supermarktonderzoek, Passantenonderzoek trekkersrol supermarkt onder circa 3.000 respondenten in 25 dorps- en wijkcentra.

Uit de indicatieve marktruimteberekening voor supermarkten in Haaksbergen komt een totale omzet per jaar naar voren. Voor een verdere toelichting op bovenstaande berekening wordt verwezen naar het rapport 'Actualiteitscheck Marktplan Haaksbergen'. Wanneer de verwachte totale omzet gedeeld wordt op de gemiddelde besteding per bezoek ontstaat een indicatie van het aantal supermarktbezoeken dat binnen de gemeente Haaksbergen jaarlijks gedaan wordt. De gemiddelde besteding in een supermarkt ligt momenteel op € 22,- per bezoek² (alle bedragen zijn excl. btw). Op deze wijze kan de berekening worden omgezet in indicatieve aantallen supermarktbezoeken van inwoners van binnen en buiten gemeente Haaksbergen aan supermarkten binnen en buiten de gemeente, zie tabel 2.

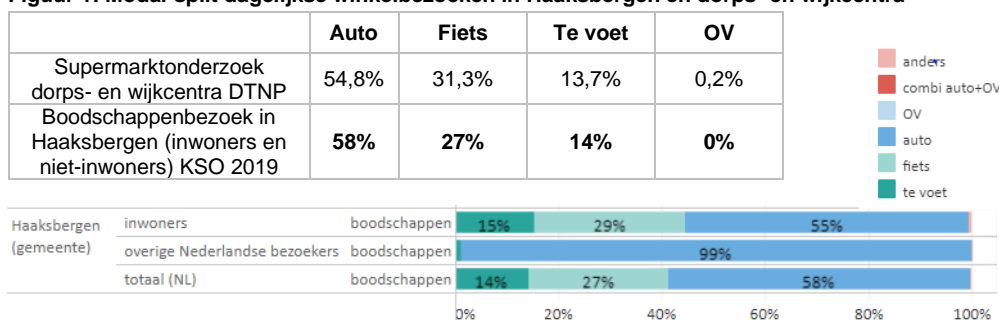
Tabel 2: Omrekening supermarktbestedingen naar aantallen bezoeken (uitsplitsing herkomst en aankooplocatie (wel/niet gemeente Haaksbergen); gemeente Haaksbergen wordt in de tabellen afgekort tot HB).

	2022	2030
Inwoners HB	24.270	23.300
Supermarkt omzet per hoofd	€ 2.027	€ 1.945
Totale supermarktbestedingen	€ 49,2 mln	€ 45,3 mln
Binding aan aanbod HB	89%	92%
Bestedingen in HB door inwoners HB	€ 43,8 mln	€ 41,7 mln
Bestedingen buiten HB door inwoners HB	€ 5,4 mln	€ 3,6 mln
Gemiddelde uitgave per supermarktbezoek	€ 22	€ 22
Bezoeken aan supermarkten HB door inwoners HB per jaar	1.990.173	1.895.137
Bezoeken supermarkten <u>buiten</u> HB door inwoners HB per jaar	245.977	164.795
% toevloeiing (omzetherkomst)	16%	16%
Omzet van buitenaf	€ 8,3 mln	€ 7,9 mln
Supermarktbezoeken per jaar door inwoners <u>van buiten</u> HB in HB	379.081	360.979

Van bezoekers per jaar naar modaliteitsbeeld

Het vervoermiddel dat wordt gebruikt bij boodschappenbezoek in Haaksbergen komt, op basis van de uitkomsten van het koopstromenonderzoek in 2019, grotendeels overeen met de gemiddelde modal-split bij andere supermarktlocaties in dorpscentra (DTNP, 2021). Het aandeel autogebruik komt in Haaksbergen iets hoger uit en het aandeel fietsgebruik iets lager. Uitgangspunt is dat bij bezoeken van en naar andere gemeenten mensen de auto gebruiken, zoals ook blijkt uit het koopstromenonderzoek.

Figuur 1: Modal-split dagelijkse winkelbezoeken in Haaksbergen en dorps- en wijkcentra

² Marshoek B.V. (2022), Benchmark Supermarkten 2021 en eigen supermarktonderzoek DTNP.

De aantallen bezoeken uit tabel 2 kunnen met de lokaal gemeten modal-split worden verrekend naar bezoeken per vervoermiddel.

Tabel 3: Verdeling aantallen bezoeken naar modaliteit over herkomst en aankooplocatie

	Auto	Fiets	Te voet
Bezoeken van inwoners HB aan supermarkten elders 2022	245.976		
Bezoeken van inwoners HB aan supermarkten elders 2030	164.795		
Bezoeken aan lokaal aanbod door inwoners HB en van buitenaf 2022	1.382.057	647.595	339.592
Bezoeken aan lokaal aanbod door inwoners HB en van buitenaf 2030	1.316.060	616.671	323.376
Waarvan bezoek van buiten HB 2020	379.081		
Waarvan bezoek van buiten HB 2030	360.979		
Waarvan lokaal bezoek door inwoners HB 2020	1.002.976	647.595	339.592
Waarvan lokaal bezoek door inwoners HB 2030	955.082	616.671	323.376

Op pagina 5 wordt verder ingegaan op de verwachte modal-split bij de toekomstige Lidl. Daarvoor is eerst inzicht nodig in de te verwachten aantallen bezoekers bij de verschillende supermarkten.

Spreiding bezoekers over supermarkten in 2022

Het supermarktaanbod in Haaksbergen realiseert in de huidige situatie om en nabij de € 52,1 miljoen (zie tabel 1). Niet iedere supermarkt verdient daarvan eenzelfde aandeel. Op basis van de concurrentiepositie in de supermarktstructuur (omvang, locatie, etc.) doet DTNP een aanname over het marktaandeel van de lokale supermarkten (indicatie omzetverdeling). Hierbij is onder andere gekeken naar de uitkomsten van het KSO 2019 (bijvoorbeeld verhouding centrum/overige gemeente in dagelijkse bestedingen), ervaringscijfers, en informatie over supermarktombestedingen per type winkel³.

Opnieuw gebruikmakend van de gemiddelde supermarktombesteding is dit terug te rekenen naar een schatting van de bezoekersaantallen per winkel per jaar.

Tabel 4: Berekening geschatte bezoekersaantallen naar supermarkt in de huidige situatie

	m ² vvo	Schatting omzet aandeel DTNP	Schatting omzet	Gemiddelde besteding	Supermarkt-bezoeken per jaar
Coop Compact	737	8%	€4.168.000	€22	189.455
Aldi	810	9%	€4.689.000	€22	213.136
Jumbo	2.005	32%	€16.672.000	€22	757.818
AH	984	15%	€7.815.000	€22	355.227
Coop Ferdinand Bolstraat	973	11%	€5.731.000	€22	260.500
Plus	1.702	25%	€13.025.000	€22	592.045
Totaal	7.211	100%	€52.100.000	€22	2.368.182

³ O.a. Marshoek B.V. (2022), Benchmark Supermarkten 2021.

Spreiding bezoekers over supermarkten richting 2030

De totale te verdelen omzet onder supermarkten in de gemeente Haaksbergen is in 2030 kleiner, namelijk circa € 49,6 miljoen (zie tabel 1). Dat betekent bij een gelijke besteding per bezoek dus een lager aantal bezoeken. Zoals beschreven in het rapport Actualisatie Marktplan Haaksbergen zijn er bij toevoeging van een moderne Lidl negatieve omzeteffecten te verwachten op andere lokale supermarkten. Dit geldt met name voor de kleinere supermarkten met een relatief slechte inpassing in het overige centrumgebied, te weten Coop Compact en Aldi. Vooral Coop Compact heeft op deze locatie en met de huidige omvang geen sterke positie in de structuur, het verdwijnen van deze winkel is aannemelijk (scenario 2030A). Bij het wegvallen van een lokale supermarkt worden omzet en dus bezoeken anders verdeeld. DTNP doet hiervoor aannames in tabel 5. In dit scenario zouden er circa 406.000 bezoeken per jaar plaatsvinden bij de nieuwe Lidl.

Tabel 5: Berekening geschatte bezoekersaantallen naar supermarkt in scenario 2030 A

	m ² wvo	Schatting omzet aandeel DTNP	Schatting omzet	Gemiddelde besteding	Supermarkt-bezoeken per jaar
Coop Compact	-	-	-		-
Aldi	810	6%	€2.976.000	€22	135.273
Lidl	1.700	18%	€8.928.000	€22	405.818
Jumbo	2.005	30%	€14.880.000	€22	676.364
AH	984	14%	€6.944.000	€22	315.636
Coop Ferdinand Bolstraat	973	10%	€4.960.000	€22	225.455
Plus	1.702	22%	€10.912.000	€22	496.000
Totaal	7.874	100%	€49.600.000	€22	2.254.545

In hoeverre er een of meerdere winkels weg zullen vallen in Haaksbergen bij toevoeging van Lidl is onzeker. De nabijgelegen Aldi-supermarkt heeft in segment grote overlap met de Lidl en ook deze winkel is van beperkte omvang. Wanneer Coop Compact wegvalt zou de Aldi naar verwachting nog steeds zwaar ondergemiddeld functioneren. Mocht dit als gevolg hebben dat ook deze winkel wegvalt, dan wordt het aantal bezoekers weer anders over de overgebleven supermarkten verdeeld (scenario 2030 B). Dit scenario wordt uitgewerkt in tabel 6.

Tabel 6: berekening geschatte bezoekersaantallen naar supermarkt in scenario 2030 B

	m ² wvo	Schatting omzet aandeel DTNP	Schatting omzet	Gemiddelde besteding	Supermarkt-bezoeken per jaar
Coop Compact	-	-	-	-	-
Aldi	-	-	-	-	-
Lidl	1.700	20%	€9.920.000	€22	450.909
Jumbo	2.005	31%	€15.376.000	€22	698.909
AH	984	14%	€6.944.000	€22	315.636
Coop Ferdinand Bolstraat	973	11%	€5.456.000	€22	248.000
Plus	1.702	24%	€11.904.000	€22	541.091
Totaal	7.064	100%	€49.600.000	€22	2.254.545

Bovenstaande analyse komt tot het beeld dat een toekomstige Lidl aan de Markt naar verwachting tussen de circa 400.000 en 450.000 bezoeken per jaar mag verwachten. Naar verwachting zijn er in de toekomst om minder supermarktbezoeken in Haaksbergen als geheel. Als gevolg van de komst van Lidl zullen de bestaande bezoekersstromen in Haaksbergen wijzigen. Er vindt een herverdeling plaats, met name van 'overig centrum' (oosten bij huidige Aldi/Coop) naar het kernwinkelgebied (zie tabel 7).

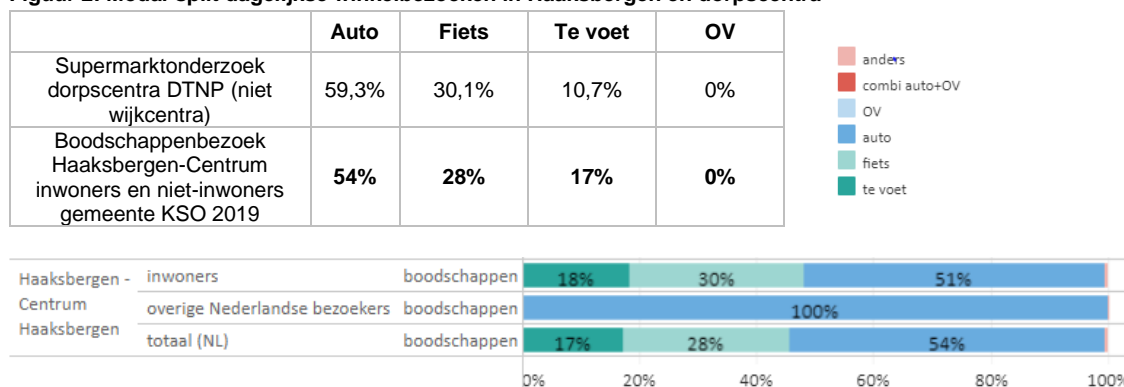
Tabel 7: Verdeling bezoekersaantallen supermarkten naar gebied in Haaksbergen

		2022	2030A	2030B
Kernwinkelgebied		1.113.045	1.397.818	1.465.455
	<i>Waarvan Lidl</i>		<i>405.818</i>	<i>450.909</i>
Overig centrum		402.591	135.273	-
TOTAAL Centrum		1.515.636	1.533.091	1.465.455
Buiten centrum		852.545	721.455	789.091
TOTAAL Haaksbergen		2.368.182	2.254.545	2.254.545

Verdeling supermarktbezoeken Lidl naar vervoersmiddel

Net als eerder voor heel Haaksbergen kunnen we ter indicatie ook voor de Lidl-supermarkt een modal-split-benadering toepassen. Hierbij kijken we naar de modal-split van supermarkten in het hoofdcentrum. In Haaksbergen is dat volgens koopstromenonderzoek als volgt:

Figuur 2: Modal-split dagelijkse winkelbezoeken in Haaksbergen en dorpscentra

Uitgangspunt is dat bovenstaande verdeling uit het koopstromenonderzoek op hoofdlijnen ook voor de Lidl zal gelden. Belangrijke aanvulling is dat bezoek van buiten de gemeente naar verwachting beperkt is; in veel omliggende dorpen is reeds een Lidl aanwezig. De toevloeiing naar de dagelijkse sector in het centrum is beperkt (circa 7% in 2019). De aanname is dan ook dat maximaal 10% van de bezoekers van de Lidl van buiten de gemeente zal komen. Dit alles vertaalt naar de volgende modal-split van een Lidl aan de Markt in 2030.

Tabel 8: Verdeling bezoekersaantallen Lidl naar modaliteit in scenario 2030A en 2030B

	2030A	2030B
Auto	220.359	244.844
Waarvan inwoners van buiten de gemeente (10% van totaal)	40.582	45.091
Waarvan inwoners gemeente HB	179.777	198.400
Fiets	114.847	127.607
Te voet	70.207	78.007
OV	-	-
Totaal	405.000	451.000

Zoals eerder beschreven is het aannemelijk dat het aantal supermarktbezoeken in het centrum van Haaksbergen vergelijkbaar blijft (verschuiving van 'overig centrum' naar 'kernwinkelgebied' zie pagina 6). Inwoners die in de huidige situatie specifiek een Lidl buiten de gemeente bezoeken kunnen als 'nieuwe verkeersstroom' naar het centrum worden gezien. Het totaal aantal bezoeken neemt naar verwachting echter af, waardoor in absolute zin geen toename van verkeersstromen naar het centrum wordt verwacht.